RÉSIDENCE SUPÉRIEURE AU TONKIN
DEPOT LEGAL
NÉO SÉ : 0492

NĂM THỨ MƯỜI HAI. — SỐ THỨ 2039 — NGÀY THỨ BẢY 5 JANVIER 1924

Trung Bắc Tân Văn

中北新聞

MỖI NGÀY RA MỘT SỐ

DEPOT LEGAL
INDOCHINE
N° 1892

HANOI

	Hanoi	Hanoi (Ville)	Hanoi (Banlieue)	Tonkin	Indochine	Union postale	Numéro spécimen
Một năm	6 $ 00	6 $ 00	6 $ 00	8 $ 00	8 $ 00	12 $ 00	»
Các làng và các công-sở	»	5 . 00	8 . 00	8 . 00	9 . 00	»	»
Sáu tháng	3 . 00	3 . 50	3 . 20	4 . 20	4 . 80	6 . 00	»
Ba tháng	1 . 50	1 . 75	1 . 60	2 . 10	2 . 40	3 . 00	»
Một tháng	0 . 50	0 . 60	0 . 55	0 . 70	0 . 80	1 . 00	»

Les abonnements partent du 1er et du 16 de chaque mois

Toutes les lettres destinées à la rédaction doivent être adressées au directeur
63, Rue du Coton, Hanoi

Fondateur : F. H. SCHNEIDER
Directeur : NGUYỄN-VĂN-VĨNH
Rédacteur en chef : PHẠM-HUY-LỤC
Administrateur gérant : NGUYỄN-V-LUẬN

Adresse télégraphique :
TRUNG-BẮC-TÂN-VĂN HANOI
TÉLÉPHONE N° 180

ANNONCES
Décomptées à raison de 3 lignes au centimètre de hauteur, sur 0m 065 de large.
Une seule insertion . . . . . 0 $ 30 le c/m
Par contrat annuel
Par centimètre et par insertion . . . . . 0 $ 18 le c/m
Réclame dans la 1re page . . . 2 $ la ligne
Annonces judiciaires et légales . . 1 $ 50 le c/m
On traite à forfait pour les contrats importants.

Việc cải-lương hương-chính ở các làng

Gần đây ký-giả có dịp được tiếp chuyện với một ông thân-sĩ ở nhà quê. Ông cũng là người có tư-tưởng, có học-thức mới, cũng nhiệt-thành về việc cải-lương hương-chính lắm. Ký-giả nhân hỏi cái tình-hình hiện thời ở các làng nhà quê, từ sau khi hương chính hương-tục đã cải-lương thì việc chính-trị trong dân chúng-dẫn hơn trước thế nào, phong-tục trong dân thuần mỹ hơn trước thế nào.

Ông sầm mặt ra bộ buồn mà nói: « Ông hỏi chuyện gì, chứ chuyện cải-lương ở các làng nhà quê thì nói đến làm tôi thêm phiền mà nghe đây chắc ông cũng phải chán. Ông tưởng gọi là cải-lương, để thưởng cứ mỗi làng lập một bản điều-lệ mới, bầu một hội-đồng hương-chức mới, đặt một nơi hội sở, dựng một quyền sổ thu chi, hay lại phô-trương huyền-diệu thêm được một vài việc mới mắt lạ tai, hoặc đắp được con đường chạy xe ô-tô, hoặc sắp được bọn tuần đeo ao nẹp đỏ, hoặc tạc được cái bia kỷ-niệm, hoặc mở được cái hội khánh thành, cho đến cái làng vào hạng cải-lương độ nhất đi nữa thì có làm được cái nhà trường, dựng được cái nhà đè, xây được cái giếng nước uống, sửa được cái đường khuyến nông, như thế thì việc chính-trị trong dân khắc là chỉnh-đốn hơn trước ngay, phong tục trong dân khắc là thuần mỹ hơn trước được sao? Không, những cái ấy chẳng qua mới là cái hình-thức cải-lương, chứ cái cốt-yếu cải-lương là phải có cái tinh-thần cải-lương ở trong cái hình-thức cải-lương ấy mới là cải-lương thật. Cái tinh-thần cải-lương là gì? Cô-nhân đã có nói: chỉ có một cái phép không, quyết không sao tự-hành được; có phép hay lại còn cần phải có người hay. Việc cải-lương ở các làng ta bây giờ cũng vậy, có cái phép cải-lương cũng lại còn cần phải có cái người cải-lương; cái người cải-lương tức là cái tinh-thần cải-lương đó.

« Việc cải-lương ở các làng nhà-quê ta bây giờ cứ như con mắt tôi thấy thì trừ ra có năm mười làng được có cái người cải-lương sẵn thì quả có cái thành-hiệu hẳn-hoi, còn kỳ dư, tôi không dám nói ngoa, hầu hết là dở như tương mà nát như cám cả. Một bản điều lệ mới, thuê làm mất tiền, thuê viết mất tiền, trình duyệt mất tiền, kỳ nhận mất tiền; một hội-đồng hương-chức mới, họp bầu mất tiền, kinh-dẫn mất tiền, phát bằng mất tiền, lĩnh bằng mất tiền; cái ăn-mặc mất tiền như thế tôi không được rõ ra làm sao, nhưng tôi cứ thường nghe các thầy biểu kêu mất người thì một vài chục đồng, người thì năm ba chục đồng, các ông hội kêu mất người thì giảm bảy mươi, người thì một trăm, trăm rưỡi, tức khi tranh nhau nữa thì có khi bán ruộng cầm nhà, vay công lãi nợ, không biết bao nhiêu là chừng; ở các nha-môn thẩm-phán, không mấy làng là không phát ra có những việc kiện tiêu tiền của công-dân, bán giải chợ của làng tiêu, bán phiếu quốc-trái của làng tiêu, bán công điền công-thổ của làng tiêu mà rút lại là tiêu về một khoản cải-lương cho làng tuốt cả; sở thu chi tuy có dựng ra những món phù thu lạm chi không số nào hạn ngữ được, mấy ông trong hội-đồng thông đồng tác tệ với nhau, thu nhiều mà vào sổ ít, chi một mà vào sổ mười, sổ thu với sổ chi vẫn đúng, sổ sách vẫn phân-minh thì kẻ hạ-hộ cùng-dân dù bị dục khoét thế nào cũng không làm sao mà chỉ trích cho ra được, rủi có lúc quan phân bất tề, mà trâu ăn trâu buộc tức nhau đem đến chốn công môn thì mua kiện mười lăm quan chầu được kiện cũng mười bốn quan tư, đã đào tụng-đình là cả làng vỡ phúc; tệ nữa là hội-đồng hương-chức lại có cái quyền được phán xử hòa-giải các việc tranh-tụng trong làng, các ông quan tòa làng mà thật là cái tư-cách công-minh liêm-chính thì dễ được mấy người, nếu là cái hạng người điêu hiệt gian-tham thì thêm có cái quyền phép lợi-dụng để dọa nạt lũ cô-cùng, dưới cầu huyện cầu tỉnh lại một cầu làng, một cỗ mấy trọng, cái cao huyết kẻ tiểu-dân được là bao nhiêu mà kham nổi những nỗi vô cùng toan-tước. Ấy cái tệ ở các làng cải-lương như thế đấy, còn mong việc chính-trị trong dân chỉnh-đốn hơn trước, phong-tục trong dân thuần-mỹ hơn trước được chút nào.

Cái lời nói của một người thân-sĩ ở nhà quê chắc có phần am-hiểu cái tình-tệ chốn hương thôn mà giúp cho ta một cái tài liệu khảo cứu về việc cải-lương hương-chính. Việc ấy là việc ta nên làm mà hiện cũng đã bắt đầu làm rồi cả, nhưng nếu chỉ có phép cải lương mà không có cái người cải lương thì quả không sao khỏi có cái tình-tệ như trên kia đã kể. Khốn một nỗi cái người cải lương bây giờ làm sao mà làng nào cũng có ngay được. Cô-nhân có nói: người trên vi như cỏ, gió chiều nào thì cỏ phải lướt theo chiều ấy. Ta cứ nghiệm xem cũng là cải-lương cả mà chỗ nào có được quan địa-phương tốt, lòng nào có được người dân anh tốt thì việc cải-lương thấy có thành hiệu hơn. Việc ấy mong về những người kiến-thức chịu khó ra sức mà gánh vác lấy việc làng và các quan phủ huyện thân dân hiểu thấu cái tình tệ trong dân dùng hết thực-lực công-tâm mà liệu phương bổ-cứu vậy.

T.

Âu-châu điện-tín

HAVAS

Paris, ngày 3 Janvier 1924

Đồng-minh đối với nước Đức

Bức thư phúc lại nước Đức đã gởi cho chánh-phủ nước Bỉ. Nghe đâu trong bức thư ấy, không ưng lời của nước Đức xin bãi việc phát giấy phép về sự xuất-cảng và nhập-cảng.

Việc nước Hy-lạp

Tin Athènes. — Tòa nội-các Hy-lạp từ chức.

Về việc khí-cầu Dixmude

Tin Marseille. — Cứ như công việc tìm kiếm mấy bữa nay, xét ra khí-cầu Dixmude có lẽ chìm ở phía nam San-Marco, cách đây ba dặm, sâu độ năm chục thước. Lại thấy hai cái tử-thi ở mạn bể gần Ampexado.

VÔ-TUYẾN-ĐIỆN

Bordeaux, ngày 4 Janvier 1924

Việc nước Đức

Tin Dusseldorf. — Bộ Tham-mưu Pháp trong tháng janvier này lại sẽ đóng tại Mayence.

Hiện bảy liên-đội bộ-binh ở các hạt trú-binh đã rút về. Nay mai còn rút về nữa.

Tin Dresde. — Ban Pháp-luật của nghị-viện chuẩn y việc giải-tán nghị-viện. Đảng Xã-hội đương vận-động để giữ cho nghị-viện không phải giải tán.

Tin Hanovre. — Thợ kim-khí làm việc một ngày mười giờ, mà chỉ được tiền công như một ngày làm tám giờ, có lẽ nay mai họ sẽ đình công. Ngày hôm qua họ đã bắt đầu thụ-động để kháng đối với các chủ mỏ. Những người về đảng Xã-hội thì nói không khéo thợ-thuyền có những hội ngoại quốc giúp đỡ, lại đình công. Những hội liên-hiệp thợ-thuyền thì nói rằng công việc may ra có thể điều-đình được.

Việc nước Hy-lạp

Tin Athènes. — M. Vénizelos đêm hôm nay sẽ tới nơi. Ông đến nơi sẽ lập tòa nội-các ngay.

Có chỉ-dụ cho thiếu-tá Plastiras hồi-hưu

Một cái tàu bị nạn

Tàu *Muilak* bị đâm ở miền đông-nam mũi đất Speron

Người Nga đối với cuộc hội-chợ Lyon

Tin Moscou. — Chánh-phủ Xô-viết quyết định không dự cuộc hội-chợ Lyon.

MỘT CÁI KHÁCH-SẠN ĐỂ RIÊNG CHO SÚC-VẬT

Ở thành Londres có một cái khách sạn đặt riêng cho súc-vật. Khách-sạn ấy dựng ở gần ngay điện Westminster.

Sáng nào đi qua đấy, cũng thấy đủ các hạng nhân-vật trong xã-hội đưa chó mèo đến khách-sạn, hoặc ôm ở trên tay, hoặc cầm xích mà dắt.

Chó mèo đến ăn trọ ở đấy, được ăn những vị ăn ngon lành và có bát đĩa tráng men sạch sẽ.

DÂN-SỐ CỦA THẾ-GIỚI

Dân số của thế-giới có bao nhiêu? Dân số của thế-giới khó tính cho đúng được, nhưng có thể ước chừng như sau này:

Âu-châu	500.000.000
Á-châu	900.000.000
Phi-châu	150.000.000
Mỹ-châu	220.000.000
Úc-châu	7.000.000

Hiện nay Âu-độ và Trung-hoa nhân-dân trù-mật nhất, còn Úc-châu và Mỹ-châu thì nhân dân đơn sơ nhất.

Tin Trung-hoa

Ngày 22 Décembre 1923

Tin Bắc-kinh

Công-sứ các nước đã quyết nghị cấm thương-điếm các nước không được bán khí giới và thuốc đạn cho Trung-quốc.

Trù bài quân-phí

Tào-Côn hạ lệnh cho Vương-khắc-Mẫn trù biện 100.000 đồng giao cho quân-sự-xứ.

Tiêu-diệu-Nam đòi quân-phí

Tiêu-diệu-Nam sai người về Bắc-kinh hỏi Vương-khắc-Mẫn sao lần này chi quân phí, tỉnh Hồ-bắc lại không nói đến, và đem số thiếu 4.0.000 đồng, xin Vương chi cấp ngay cho.

Tiêu-diệu-Nam nhận chức tuần duyệt sứ

Ngô-bội-Phu đánh giây thép cho Tiêu-diệu-Nam, hẹn ngày sai người đem ấn tuần-duyệt-sứ sang Hồ-bắc cho Tiêu.

Ngô-cảnh-Liêm lại khai quốc-hội

Ngô-cảnh-Liêm được phái Thiên-tân giúp sức, lại khai quốc hội, nghị-viên dự hội hơn 300 người, Ngô làm chủ tịch. Đài-thư-Văn xin Ngô thoái tịch, Mã-Nhương và Vương-trương-Tiên xin bàu lại nghị-trưởng; đảng phái Ngô không chịu, hai bên tranh luận, trật tự rối loạn, cãi nhau một lúc rồi tan cả.

Ngoại-giao bộ hỏi sứ đoàn về việc chiến-hạm đóng ở Quảng-đông

Ngoại-giao bộ tư giấy cho công-sứ các nước, hỏi chủ ý các nước phái chiến-hạm đóng ở hải quan Việt-đông là thế nào; công-sứ các nước trả lời rằng việc ấy hiện đã làm rồi, và tất phải làm như thế.

Cuộc chiến-tranh ở Chương-mộc-đầu

Mấy hôm nay liên quân và Trần quân đánh nhau ở Chương-mộc-đầu kịch liệt lắm, liên quân vẫn giữ được thế thắng.

Quân Quảng-tây sang trợ chiến

Vương-hòa-Thuận đem quân đội Quảng-tây sang Đông-giang trợ chiến.

Mã-Tế đánh Nhạc-xương

Mã-tế (bộ tướng Trần-quỳnh-Minh) đem 5.000 tinh binh đi đường tắt sang đánh Nhạc-xương, liên quân được tin, lập tức kéo sang cứu viện.

Thương khách Trung-hoa sai đại-biểu về Quảng-đông

Từ ngày có việc chiến-tranh ở Đông-giang thương khách Trung-hoa ở ngoại-quốc đã 5 lần quyên trợ được hơn 50.000 đồng; mới đây lại sai đại-biểu Dư-bá-Lương đem 12.000 đồng về Quảng-đông trợ quân-phí. Tôn-Văn tiếp kiến Dư ở soái-phủ, rất tỏ ý hoan-nghênh và khen ngợi.

Chuẩn bị việc Bắc phạt

Hiện nay đại quân Vân-nam, Quảng-tây, Tương-hồ, Giang-tây và Hà-nam đều hội ở Quảng-đông, trù liệu quân phí và bộ thự các quân đội, để định ngày về đánh Bắc-kinh.

HÀI ĐÀM

Áo quan

Có một hiệu kia cho thuê *áo quan* để chụp ảnh, mỗi lần chụp phải trả hai đồng bạc. Ai nghe cũng lấy làm lạ: Cỏ lai chưa thấy ông bà nào lại thuê *áo quan* đem đi chụp ảnh bao giờ!

Sau hỏi ra mới biết áo quan nghĩa là áo triều-phục của quan, cũng như các người nhà quan thường bay nói: *khăn quan, giầy quan, trâm quan, điều quan* và *ngựa quan*, vân vân.

Hi-đình Ng-v-Tôi.

Cuộc điều-tra và việc làm tự-điển Việt-Nam

Câu hát

1. Ru hời hời hỡi là ru: « Con cá thù-đù có sạn đầu đuôi »; thường tôi nghe vậy, mà xem ra vô lý, cá gì lại có sạn đầu đuôi. Con cá thù-đù đầu sạn đuôi không, có lẽ mới đúng.

2. Mèo ngoao cắn cỗ ông thầy, ông thầy bắt đặng cả bầy mèo ngoao. Câu hát nầy lại sai lắm; mèo ngoao nào lại dám cắn cỗ thầy, hay là mèo dại chăng! Như vầy có lẽ mới phải: Bỏ-chao làm tổ (ổ) nương (vườn) thầy, ông thầy bắt được cả bầy bỏ-chao (thứ chim bỏ-chao nầy giống như chim cu, chim câu).

3. Chẳng ham vựa lúa anh dầy, ham ba hàng chữ cho tày thế-gian (nghĩa là: chẳng ham kết duyên cùng những tay phú-hộ, điền-gia giàu sang, nhưng mà chỉ mong mỏi là thấm chỉ bằng cùng những hạng nho-sĩ văn chương thôi.

4. Qua cầu than thở với cầu, cầu bao nhiêu dịp, dạ em sầu bấy nhiêu.

5. Thương nhau cởi áo cho nhau, về cha mẹ hỏi, qua cầu gió bay. (Thường tôi nghe hát thế mà tôi dám chắc không đúng: Thương em, để nón về đâu, về cha mẹ hỏi, qua cầu gió bay).

6. Mồ cha, cái áo rách nầy, tạo xã nhân nghĩa vì mày áo ơi.

7. Lên non cưa sức trường mười, làm chùa bội ai cho người tu-ân.

8. Thương người tới đứng người ngồi, đứng mỏi chín tấc thiên-hạ cười mười phân.

9. Núi Truồi ai đắp nên cao, sông Gianh (là sông Giang) ai bới ai đào nên sâu.

10. Răng chú (tức là: lúc nào, khi nào, bao giờ) hết thuốc tủ thầy, sông Gianh hết chảy đạ nầy hết thương.

11. Nực cười thầy bói soi gương, thầy tụ chải chỉ cả mương hóa rồng.

(*Còn nữa*) Hoa-Khôi Tourane

Tự do diễn đàn

Một nghề chăn nuôi ta nên có

Trong kỳ đấu-xảo canh-nông vừa rồi, ta xem thấy kể cũng rất lắm các loài vật chăn nuôi ở nước ta, nào ngựa, nào bò, nào dê, nào lợn, nào thỏ, nào cừu, nào gà, nào vịt, v. v., nhưng tiếc rằng ta không thấy có một giống vật thường mà trong nhà Annam ta không nhà nào là nhà không có một vài con cả. Giống vật thường có ở trong nhà ta ấy, chắc chẳng cần phải nói, ai cũng đoán ra: giống fy là giống chó vậy.

Chó là một loài ích lợi vào bậc nhất với những loài vật ích lợi ở trên mặt địa-cầu, nên chi cái nghề chăn nuôi loài nó ích lợi cũng chẳng kém gì các nghề chăn nuôi khác. Nói rằng làm nghề nuôi chó làm điền ích lợi thì để có nhiều người cho là nhỏ nhặt, là sự không đáng quan-tâm, nhưng kỳ thực có xét kỹ ra thì mới hiểu được. Đại-phàm làm một việg gì ở trên đời cũng vậy, nếu việc ấy có ích thì thường lại sinh lợi nữa, mà việc như thế mới có thể gọi là ích lợi lưỡng-toàn được. Vậy nghề nuôi chó cũng là nghề ích-lợi lưỡng-toàn vì làm nghề nuôi chó là làm một nghề ích-lợi cho nhân-loại, mà lại nhân sự ích fy, lợi cho bản-thân nữa. Nay xin bày tỏ cái ích lợi của nghề nuôi chó ra như sau nầy:

Nghề nuôi chó là một nghề làm ích cho đồng-bào, cho nhân-loại. Quả thế, chó là một loài giúp việc cho ta rất nhiều, nó tận-tâm mà trông coi nhà cửa cho ta một cách trung-thành thật là ít có. Mà nó đã giúp ta những việc đáng khen như thế, cách ăn nống của nó cũng không làm cho ta phải tốn kém gì, tiền nó lại càng là một vật quí vô giá nữa: Bởi nó có ích như thế nên nhà nào cũng thường phải có nó; nhà nào cũng thường phải có nó thì nghề nuôi nó tất phải có lợi.

Nhưng ta chớ tưởng rằng con chó nào cũng có thể nuôi được đâu; cũng có con lười biếng, cũng có con bần thỉu. Vậy những con nuôi đã không ích, mà thường lại có hại, là vì rằng nó chỉ có ăn mà không giúp ta được việg gì cả. Vì thế nuôi chó phải biết chọn lựa; mua chó mà không tinh mắt, không chịu mua hơn tiền thì thường lại có ngay hiểm lắm. Ta thường được nghe các cụ ta nói chuyện rằng: Một nhà kia có bầy người, một hôm nhà ấy đi chợ mua một con chó về. Con chó trông xinh xắn và rẻ lắm, chỉ giá có bầy đồng xu thôi. Cả nhà cùng khen người mua chó là khéo biết mua... Cách được giảm bầy bữa, cả nhà fy bị hóa dại rồi chết dần mòn hết cả bầy mạng con người. Tại sao mà chết thế? Tại vì tham rẻ mua phải con chó dại, nên mới bán rẻ một xu một mạng con người như thế. Ấy đó, người mình hay có cái thói rất tệ, là thói tiếc của đời một cách dại dột. Người đi bán con chó dại trên kia thực đã là một người chỉ vì tiếc của mà giết chết bầy người đó. Nếu người fy thấy con chó của mình chê cơm, mình nhổi nó vào cũi, dẫu chẳng chữa nó thì thôi, đợi cho nó chết đem chôn cũng được, có sao lại tiếc một vài đồng xu mà đi đánh lừa đồng-bào như thế!...

Bởi sự đã kể vừa rồi, nên người muốn nuôi chó thường không biết mua chó ở đâu cho chắc chắn được. Vì sao lại không có nơi mua chó chắc-chắn thế? Há chẳng phải vì ta không có người chuyên-môn riêng về nghề nuôi chó đó ru! Nếu khi có người nuôi chó chuyên môn, chắc quốc-dân có nơi vững đạ mua chó thì giá đất đến đâu cũng chẳng quản-nài. Ta thường thấy giá một con chó mới được vài tháng đã đến hơn đồng bạc, thì tưởng nghề nuôi chó tất lợi nhiều lắm. Một con chó tốt gửi cho mình được yên ngủ ban đêm, nhà cửa, trại vườn của mình rộng-rãi thênh-thênh đến đâu, mình cũng không phải lo sợ trong những lúc đêm hôm khuya-khuất, thiết-tưởng rằng đến mấy mươi lần đồng bạc cũng không nên tiếc, vì rằng con chó của mình há chẳng phải là đã thay nỗi một người canh-gác rất can-đảm, rất trung-thành đó ru!

Nghề nuôi chó thực đã có ích cho quốc-dân, vì rằng giảm bớt được cái nạn chó dại đi và rất có lợi cho người chủ nuôi, vì rằng người chủ nuôi sẽ bán chó được đắt.

Những nghề nuôi không chỉ nuôi một giống chó giữ nhà, giữ trại, giữ đồn-điền ruộng nương mà thôi, lại nuôi nhiều giống chó khác, như giống chó săn, giống chó chăn chiên, chăn bò, giống chó chăn cừu. Tuy rằng nghề nuôi này chủ về giống chó canh gác nhất, song nếu biết nuôi kiêm cả các giống chó vừa kể kia, thì mối lợi hẳng năm cũng không nhỏ vậy. Một con chó săn trị-giá ít ra là hơn trăm bạc, một con chó canh cũng đến vài, bốn mươi đồng, còn như chó giữ nhà, chó chăn chiên, chăn bò, nếu phải là chó cực tốt thì đầu bán mươi, lăm đồng cũng không thấy mấy người tiếc của.

Người Tây ưa chơi chó, sự fy ai cũng biết. Đành rằng mỗi nước có một cách chơi khác nhau, song cách chơi chó làm cảnh thì người mình nên bắt chước mà thay vào những cách chơi khác, như chơi chọi trâu, chọi gà, là vì rằng cách chơi đó cho loài vật nhanh thì thật là gian-ác-ác, còn như cách chơi cảnh loài chó là loài vật trung-trực nhất, đời thì thành ra lúc nào mình cũng

có một cái gương mẫu rất hay ở bên cạnh mình.

Nhưng nghề nuôi chó cảnh không phải là dễ, vì chó cảnh cần phải có hình-dáng đẹp mới được. Như thế người nuôi phải biết cách lấy giống, hợp giống này với giống khác, thí-nghiệm cho bao giờ kỳ được mới thôi. Nghề nuôi chó cũng là nghề cần phải có học, vì có học chuyên-môn ít nhiều mới biết cách nuôi chó giữ cho chó ít mắc bệnh và chữa chó khỏi nhiều bệnh được cũng là khéo lấy giống chó nữa. Xem thế, nghề nuôi chó cũng không dễ gì, nhưng người đời chó thấy khó thì nản; xưa nay không có nghề chuyên môn mà vẫn có chó, nữa là bây giờ chăn nuôi cẩn-thận, lẽ nào lại không nhiều giống tốt được!

Đây ta chỉ bàn đến cách nên tổ-chức một nghề nuôi chó thôi, còn cách nuôi chó thế nào cho được kết-quả hoàn-toàn, xin nhường các nhà chuyên-môn đàm-luận.

B. N. H.

Tin sau cùng

Về việc khí-cầu Dixmude

Ở gần Sciacca có vớt được những đoạn giây thép xét ra, có lẽ của khí-cầu Dixmude và 30 thước giây điện-thoại quấn vào neo một cái đó.

Bộ Nguyên-soái ở Bizerte không nhận được tin gì về việc vớt được xác hai người phi-thủ của khí-cầu Dixmude.

Lại tìm được một cái thùng dầu-xăng giống như cái thùng trước.

Nước sông bên Pháp

Trong 24 giờ mới rồi, nước sông Seine lên 27 centimètres. Song sức nước xem chừng đã dịu. Có lẽ đến hôm thứ bảy này nước lên đến cực-điểm.

Nhờ có mọi phương sách dự phòng, thì Paris không phải ngập lụt, như ở miền ngoại châu-thành Đông nam nhất là Alfortville, và như miền ngoại châu-thành Tây-bắc, nhất là Saint-Denis.

Nước sông Marne lên ngập một trăm cái nhà ở Nogent, ở Champigny, ở Bry và ở Perreux.

Trong các nhà máy ở miền Paris có nhiều cái phải đóng cửa.

Các sông chánh ở thượng-lưu sông Marne nước hơi xuống. Ở trên sông Yonne nước hơi lên.

NỮ-HẢI-TẶC

(Trinh-thám tiểu thuyết)

PHẠM-BÙI-CẨM dịch thuật

Xuất bản lần thứ nhất
Có sửa đổi lại nhiều chỗ

Sách dày hơn 100 trang
Giấy in cực tốt
Sách đóng cực đẹp

Giá mỗi quyển : **0 $ 30**

Ai muốn mua buôn, mua lẻ xin gởi giấy cho nhà-in :

Trung-Bắc Tân-Văn
61 - 63 — Rue du Coton — Hanoi

VIỆC HANOI

Thời-tiết

7 giờ	19 độ
15 giờ	22 độ

Giá bạc. — Kể từ ngày 5 Janvier 1924, giá bạc ở kho Nhà-nước định là 10 f. 10.

Thị giá quốc-trái. — *Ngày 6 janvier 1924* : — 3 ⁰/₀ 53.75. — 3 ½ Thứ hoãn vốn dần 66,70. — 4 ⁰/₀ 1917 38. — 4 ⁰/₀ 1918 56.95. — 5 ⁰/₀ 1915 1916 68,85. — 5 ⁰/₀ 1920 84 75. — 6 ⁰/₀ 1920 8 1,72.

Lịch ngày mai

Dương lịch
Chủ nhật 6 janvier 1924
Epiphanie
Âm lịch
Mồng 1 tháng 12 năm Quí-hợi
Ngày Giáp-thân
Hành Thủy, Sao Hư, Trực Thành
KỴ : Khai-sương, Xuất-hành, An-táng. Hành chủ.
Nên : Nhập-học, Giá-thú, Thượng-lương, An-táng.
Ngày kia :
Dương-lịch
Thứ hai 7 janvier 1924
S. Lucien
Âm lịch
Mồng 2 tháng 12 năm Quí-hợi
Ngày Ất-dậu
Hành Thủy, Sao Ngưu, Trực Thành
KỴ : Tài-chủng, Yến-hội.
NÊN : Tế-tự, Tiễn-nhân, Nhập học, Động-thổ, Thu-trữ, Tu-tạo, Thượng-lương, Kết-hôn

Tin tàu. — Tàu *Yang-tse* khởi hành ở Saigon đi Tourane và Haiphong sáng ngày 6 janvier 1924.

Quan Toàn-quyền đã về Hanoi. — Như lời bản-báo đã nói trong số báo ngày hôm kia, quan Toàn-quyền Merlin và quí phu-nhân cùng các quan ở văn-phòng ngài đã về Hanoi từ chiều thứ năm.

Nay mai ngài sẽ bắt đầu đi kinh lược các tỉnh Bắc-kỳ.

Vua Lào đã tới Hanoi. — S. M. Sisavong quốc-vương xứ Luang Prabang đã tới Hanoi chuyến xe-lửa ở Nghệ ra chiều hôm nay. Quan Khâm-sứ Bosc cùng đi với quốc-vương.

Trong khi qua Hanoi thì quốc-vương nghỉ tại nhà khách-sạn Métropole đã đọn sẵn một phòng riêng cho ngài.

Việc lĩnh trưng bán rượu tỉ. Danh-sách những nhà được lĩnh trưng bán rượu tỉ ở các tỉnh Bắc-kỳ và phía bắc Trung-kỳ như sau này :

Tỉnh	Hà-đông	M. Donarel
»	Hải-dương	M. Paquin
»	Nam-định	M. Baron
»	Thanh-hóa	M. Catherine
»	Hưng-yên	M. Chanjou
»	Bắc-ninh	M. Iphate
»	Thái-bình phía Bắc	M. Babut
»	Thái-bình phía Nam	M. Tissot
»	Hà-tĩnh	M. Frossard
»	Bắc-giang	M. Bonnafont
»	Phủ-lý	M. Phan-tất-Teo
»	Thủ thọ	M. Mazet
»	Sơn-tây	M. Demolle
»	Vinh	M. Mouton
»	Hải phòng	M. Ng-hữu-Thu tức Sen
»	Kiến-an	M. Lageat
»	Vĩnh-yên	M. Rouet
»	Quảng-yên	M. Quan tư Réverony
»	Ninh-bình	M. Bergeron
»	Lạng-sơn	M. Bonfaut
»	Phúc-yên	M. Farteras
»	Thái-nguyên	M. Gauthier
»	Tuyên-quang	M. Nguyễn-văn-Giảng
»	Hòa-bình	M. Đỗ-linh-Huy
»	Yên-bái	Mme Vve Cao-đắc-Minh
»	Hà-giang	M. Gardies
»	Lao-kay	M. Trần-minh-Ngọc
»	Bắc-kạn	M. Trương-văn-Long
»	Hải-ninh Mông-cáy	M. Nguyễn-kỳ-Kiểm

Vở tuồng « NGƯỜI BIỂN LẬN »

Vở tuồng « Người biển lận » (L'Avare) của Molière tiên-sinh, dịch-giả là M. Nguyễn-văn-Vĩnh, mà các tân-cựu học-sinh Cao-đẳng đến 18 Janvier này đem ra diễn ở rạp hát Tây, hiện nay đã in xong bẫn.

Bản tại nhà M. Lê-hữu-Phúc, 56, Rue du Coton, Hanoi.

Ai ở xa muốn mua xin viết thư về và đính theo tiền cước.

Một quyển giá. . . . . **0 $ 50**

Mua mau kẻo hết!!

In có 500 quyển mà thôi.

Thăng thưởng trong ngạch quan lại. — Thăng tổng-đốc hạng nhất : MM. Trần-văn-Thông, Lê-trung-Ngọc.

Thăng tổng-đốc hạng nhì : M. Trần-Mỹ.

Thăng tuần-phủ hạng nhất : MM. Ng-đình-Quí, Ng-văn-Bân, Vũ-ngọc-Hoánh.

Thăng tuần-phủ hạng nhì : MM Nghuy-Tường, Lê-văn-Đính.

Thăng án-sát hạng nhất : MM. Đỗ-trọng-Vận, Nghiêm-xuân-Quảng.

Thăng án-sát hạng nhì : MM. Vũ-Tuân, Nghiêm-thụy-Ứng.

Thăng tri-phủ hạng nhất : MM. Ng-bá-Tiệp, Bùi-bằng-Đoàn.

Thăng tri-phủ hạng nhì : MM. Đỗ-kiêm-Thiện, Trần-đình-Bình, Trần-văn-Cận, Ng-quang-Kiên.

Thăng tri-huyện hạng nhất : MM. Đàm-huy-Huyên, Ng-hoàng-Thụ, Vũ-đình-Khôi.

Thăng tri-huyện hạng nhì : MM. Vũ-thiện-Đạm, Cát-văn-Tấn, Ng-văn-Thọ.

Thăng tri-huyện hạng ba : MM. Ng-hữu-Phúc, Ng-văn-Cư, Phạm-v-Đỉnh, Bế-Khanh, Hoàng-đức-Tấn, Hoàng-đức-Hâm, Ng-h.-Thăng, Lâm-hữu-Lập, Ng-cao-Luận.

Thăng quản đạo : M. Ng-văn-Thúc.

Thăng chánh tri-châu hạng nhất : MM. Cầm-v-Oai, Trịnh-đ-Chương.

Thăng chánh tri-châu hạng nhì : MM. Lương-đ.-Trung, Phạm-khắc-Khánh, Vũ-ngọc-Lâm.

Thăng tri-châu hạng nhất : MM. Hoàng-v-Cống, Bế-cao-Tung, Lê-đ.-Trân.

Thăng tri-châu hạng nhì : MM. Đào-v-Khang, Ng-v-Bình, Ng-liên-Huy

Thăng thông-phán hạng nhất : MM. Đoàn-v-Huy, Đoàn-duy-Bình.

Thăng thông-phán hạng nhì : M. Ng-văn-Bình.

TRẢ GIÁ THỰC CAO

Quốc-trái bất cứ năm nào, hạng nào, mà mang đến bán cho bản-hiệu, sẽ tính một giá rất cao.

HOÀNG-XUÂN-LAN
Chủ hiệu Fonderie Tonkinoise
2059 *39, Phố hàng Quạt, Hanoi*

Thăng thưởng trong ngạch Học-chính. Các viên giáo-học và nam nữ trợ-giáo có tên sau này đều được thăng chức kể từ ngày 1er janvier 1924 :

Thăng giáo-học hạng nhất : M. Phan văn-Hoàn.

Thăng giáo-học hạng nhì : M. Tô-hữu-Trác.

Thăng giáo-học hạng ba : MM. Trần-v-Tấn, Phạm-v-Khoát, Ng-văn-Thương, Ng-đình-Quế, Ngô-v-Minh, Vũ-v-Lễ, Ng-đức-Hy.

Thăng giáo-học hạng tư : MM. Phan-v-Đức, Phạm-v-Vỹ, Trương-quí-Bình, Ng-duy-Vũ, Ng-v-Phẩm, Ngô-v-Lương, Ng-v-Vinh, Tô-v-Thiện, Hoàng-hữu-Khánh, Hoàng-đức-Phụng, Vũ-như-Quỳnh, Vũ-ngọc-Chinh, Đoàn-v-Thông, Vũ khắc-Tiệp, Phạm-bá-Thuần, Ngô-v-Vĩnh, Ng-văn-Chức.

Thăng giáo-học hạng năm : MM. Trần-ngọc-Tôn, Cao-v-Phái, Phan-v-Thưởng, Ng-v-Nghi, Vũ-quang-Thản, Trần-v-Mới, Ng-bá-Can, Đinh-v-Long, Trần-v-Hải, Trần-thăng-Hữu, Ng-văn-Hoán, Ng-lồng-Sán, Phạm-tài-Luyện, Vũ-duy-Mậu, Trần-thúc-Cáp, Trần-văn-Phương, Trịnh-đình-Rư, Phạm-đình-Chiểu.

Thăng giáo-học hạng sáu : MM. Vũ-như-Hướng, Đàm-v-Dung, Ng-thế-Đạt, Ngô-bá-Lan, Hà-ngọc-Trụ.

Thăng nữ giáo-học hạng bảy: Melle Ng-thị-Sâm.

Thăng trợ-giáo thực thụ hạng năm : M. Ng-văn-Bảo.

Thăng trợ giáo thực thụ hạng sáu : MM Ha-bình-Trúc, Ng-hoàng-Thức, Phạm-hữu-Vinh, Hoàng-đình-Bính, Ng-v Phúc, Trần-đức-Phụ, Hà-ngọc-Qui, Ng-v-Kính, Ng-xuân-Châu, Phạm-văn-Hanh.

Thăng trợ-giáo thực thụ hạng bảy : MM. Đỗ-v-Đức, Ngô-mạnh-Liêm, Ng-văn-Hỗ, Ng-v-Ninh, Ng-v-Diên, Lê-nguyệt-Đàn, Ng-văn-Trung, Nghiêm-xuân-Thụ, Phạm-thiện-Kiểu, Bùi-đức Phụ, Trần-vũ-Rung, Ng-v-Minh, Phạm ch-Công, Nghiêm-xuân-Lan, Ng-văn-Phúc, Ng-v-Lung, Ng-thành-Đức, Lê-đình-Chuyên, Vũ-v-Hảo, Ng-đức-Tinh, Trần-thụy-Giác, Vũ-v-Vân, Đàm-duy-Tạo, Ng-xuân-Phương, Cao-duy-Chinh Vũ-kế-Hiệu, Ng-v-Chất, Ng-doãn-Phỷ, Hoàng-v-Phiên, Ng đức-Long, Đỗ-v-Chác, Đỗ-v-Phụng, Ng-đăng-Mai, Ng-văn-Tài.

Thăng nữ trợ giáo thực thụ hạng sáu : Mmes Ng-thị-Hy, Trần-thị-Nhạn.

Thăng nữ trợ-giáo thực thụ hạng bảy : Mmes Trần-thị-Hưng, Vũ-thị-Hợi.

Tăng lương. Nên bổng các viên phụ-tá có tin sau này đều được tăng kể từ ngày 1er Janvier.

MM. Ng-văn-Lâm trước 360 p. nay tăng lên 42 p. Phạm-đăng-Các, trước 360 p. nay tăng lên 420 p. Thành-ngọc-Ban, trước 330 p nay tăng lên 390 p. Vũ-Bích, trước 240 p. nay tăng lên 300 p. Bùi-thường-Điển, 240 p. nay tăng lên 300 p. Vũ-hữu-Tô, trước 144 p. nay tăng lên 180 p. Ng-thị-Xuốt, trước 186 p. nay tăng lên 240 p.

BÁN NGAY LẬP TỨC VÌ HẾT HẠN HỢP ĐỒNG

2 cái camionnettes 10 và 14 chỗ ngồi.
1 cái ô-tô hiệu « Peugeot »
1 cái camionnette hiệu « Citroën Chenille » có cả remorque kéo sau nữa.
1 cái camion hiệu « Peugeot » chở được 5 tonnes.

Hỏi tại : M. FARRÈRAS,
Transports Tam-đảo, Vĩnh-yên
3744

Thăng thưởng ngạch tòa sứ.

Thăng tham-tá hạng nhất : M. Đỗ-đình-Đắc.

Thăng tham tá hạng ba : MM. Bùi-văn-Thiệp, Đỗ-qui-Bính, Phạm-gia-Hanh.

Thăng tham-tá hạng tư : M. Phạm-trung-Ngạn.

Thăng thư-ký thượng ngạch ngoại hạng : M. Ng-trọng-Dụng.

Thăng thư-ký thượng hạng hạng ba : MM. Vũ-v-Hàm, Ng-Đức, Ng-v-Cẩn, Lê-khai-Ốc.

Thăng thư-ký thượng hạng hạng tư : MM. Đinh-v-Cầu, Ng-v-Dụng, Hàn-phan-Hiền, Trần-v-Liên, Trần-v-Chi, Đỗ ân-Lộc, Ng-v-Thọ, Hoàng-tiến-Thanh, Lê-đương-Thức, Ng-v-Hữu.

Thăng thư-ký hạng nhất : MM. Phạm-v-Cửu, Đỗ-v-Bình, Lê-v-Chất.

Thăng thư-ký hạng nhì : MM. Phan-huy-Khang, Ng-ngọc-Viễn, Vũ-đức-Phương, Ng-ngọc-Liễn, Vương-văn-Thăng, Trần-như-Chinh, Lê-v-Hy, Ng-v-Tỉnh, Ng-đình-Vỹ, Vũ ngọc-Lạc, Bùi-v-Toán.

Thăng thư-ký hạng ba : MM. Ng-văn-Đỗ, Phạm-trọng-Giêm, Ng-đình-Tố, Cao-Vân, Đào-v-Húc, Ng-Tòng, Linh-quang-Vong, Lê-v-Tước, Trần-ký-Phương, Phạm-thế-Thanh, Ng-v-Lan, Ng-ngọc-Phan, Phạm-qui-Kính, Ng tương-Đức, Đỗ-văn-Luận.

Thăng thư-ký hạng tư : MM. Ng-tri Trung, Ng-thế-Dĩnh, Ng-văn-Tấn, Thẩm-đình-Dương, Vũ-đình-ynh, Ng-v-Phúc, Ng-v-Hòa, Ng-gia-Phụng, Phạm-xuân-Canh, Đinh-v-Hòa, Ng-Kỳ, Ng-văn-Bân, Ng-như-Kim, Ng-sỹ-Phan, Ng-văn-Lăng, Vũ-văn Loan, Phạm-văn-Sâm, Lê-minh-Nhạn.

Thăng thư-ký hạng năm : MM. Ng-văn-Quế, Vũ-văn-Phát, Bùi-huy-Tư, Phùng-huy-Linh, Ng-văn-Chinh, Trần-hữu-Chi, Dương-đức-Hanh, Ngô-v-Xuân, Ng-xuân-Lâm, Đinh-văn-Nhã.

Sâm, Quế, Thục, Cao
Bán tại hiệu QUẾ LÂM
số nhà 20, phố Phúc kiến
Chủ nhân : **DƯƠNG-BÁ TRẠC**
Hàng thực tốt, giá thực rẻ
Quí khách dùng thử, sẽ biết thực hư.
2096

FAMILY - CINÉMA
29 và 31 Phố hàng Buồm Hanoi

Bắt đầu thứ hai 29 Décembre 1923

RẠP CHỚP BÓNG FAMILY - CINÉMA
Ở Phố hàng Buồm, Hanoi, chiếu phim ảnh Tiểu-thuyết 12 hồi

LE GANT ROUGE

Mỗi tuần lễ chiếu bốn hồi
Chương-trình từ thứ bảy đến thứ ba chiếu hai hồi
Chương-trình từ thứ tư đến thứ sáu chiếu hai hồi

Ngạch Y-chính. — M. Lê-văn-Chính là thầy thuốc Đông-pháp hạng tư, tòng sự tại Trung-kỳ nay thuộc quyền quan Thống-đốc Nam-kỳ bổ dụng.

Hội-đồng thành-phố. — Sáng hôm nay, hồi 10 giờ, Hội-đồng thành-phố đã họp kỳ bất thường tại tòa Đốc-lý để xét một tờ sửa đổi lại bản hợp-đồng ngày 24 avril 1912 của thành-phố với công-ty điện-khí Hanoi.

Tại phủ Thống-sứ. — Quan cai-trị Manau thu-xếp riêng của quan Thống-sứ Bắc-kỳ về qui-quốc nghỉ đã xuôi Haiphong chuyến xe-lửa sáng hôm qua để xuống tàu *Orénoque* vô Saigon rồi đáp tàu chạy Marseille. Các quan và người quen biết đi tiễn đông lắm.

Quan cai-trị Maillard nay được bổ làm thư-ký của quan Thống-sứ thay quan cai-trị Manau.

Trả lời các bạn làng thơ. — Bản-quán tiếp được nhiều thư của các ngài hỏi cách tổ-chức hội-đồng điểm-duyệt về cuộc thi thơ « *Văn-miếu Hà-nội* » của Ngô-thị-Quyên nữ-sĩ ra thế nào, vậy bản-quán xin kính đáp để các ngài biết rằng việc treo giải thưởng này là của Ngô-thị-Quyên nữ-sĩ nhờ báo *Nam-phong* bá-cáo, hiện khi trước bản-quán đã lục đăng nhiệm báo *Nam-phong* để các ngài rõ. Bản-quán thấy việc này là một việc rất hay, có cái chủ-nghĩa « *Bảo-tồn Hán-học, cổ-động quốc văn* », cho nên vui lòng mà góp thêm giải thưởng. Còn việc điểm-duyệt thế nào, các ngài muốn biết rõ, xin cứ viết thư hỏi nhà báo *Nam-phong*.

Thứ hai này có nước đèn. — Đến tối thứ hai này có nước đèn, họp tại trước cửa nhà Thương-chính và đi qua những đường phố sau này :

Đường France, Général Galliéni, Laubarède, Bobillot, Paul-Bert, Henri Rivière, Dominé, Francis-Garnier, hàng Đào, hàng Ngang, hàng Đường, hàng Đồng, phố Sòng tô-lịch, hàng Cót, Tien-tsin, đường Général Bichot, phố Cửa đông (Maréchal Joffre).

Tòa án cai-trị. — Tòa án cai-trị đến ngày thứ tư 16 janvier hồi 8 giờ sáng sẽ họp tại tòa Thượng-thẩm có quan cố-vấn Préau chủ tọa.

Tòa án binh. — Tòa án binh đến ngày thứ tư 16 janvier hồi 7 giờ sáng sẽ họp do quan đại-tá Durand chủ tọa.

Bán một cái xe ô-tô hiệu « Renault » 10 mã-lực, chạy còn tốt lắm.
Hỏi tại : 39, Phố Paul-Bert, Hanoi. 3746

PHÒNG - THĂM - BỆNH
CỦA QUAN
Y-khoa Bác-sĩ MAURICE LOUBET
Thương thọ độ ngũ đẳng Bắc-đẩu bội-tinh.
Nguyên chuyên về ngoại-khoa tại bệnh-viện Tunis, Fez, Rabat, Casablanca Port-Said (Ai-cập), Huế.
Ngoại khoa, hộ-sinh, chữa mắt và các thứ bệnh lậu bệnh giang mai
Giờ khám bệnh : Buổi sáng 7 giờ đến 9 giờ — chiều 14 — đến 17 —
KHÁM BỆNH : Giá 3 đồng một lần
XIN GIẤY LÀM-CHỨNG : GIÁ 1 $ 50
Phòng khám bệnh tại **ĐƯỜNG GIA-LONG, 32.**
GIÂY NÓI SỐ 236 3018.

Số xe cao-su ở Hanoi. — Nghe đâu quan Đốc-lý sắp đệ trình quan Thống-sứ một bản nghị-định về thể-lệ xe tay thông-hành ở Hanoi và cho phép chạy thêm xe cao-su cho đủ dùng.

Hội Quảng-thiện. — Ngày chủ-nhật 23 décembre 1923 hồi 13 giờ rưỡi, các hội-viên hội Quảng-thiện họp đại hội-đồng thường niên tại công quán hội Tri-tri, phố hàng Quạt Hanoi để giải quyết những vấn-đề hôm ấy liệt ra sau này :

1. Nghe tờ tổng-kê của ông Hội-trưởng ;
2. Nghe tờ kê-trình của ban chinh-trị ; (?)
3. Nghe tờ kê-trình của ban tài-chính ;
4. Nghe tờ kê-trình của hội-đồng bài trí lễ khánh thành nghĩa-trang ngày 31 octobre 1923 ;
5. Bầu ban trị-sự coi việc năm 1924 ;
6. Các việc vặt.

Công việc hội bàn xong thì đại hội-đồng bắt đầu bầu cử.

Ban trị-sự mới coi việc hội trong năm 1924 là những ông có tên sau này :

Président :	MM. Nguyễn-Tảo.
Vice-présidents :	Nguyễn-v-Kỷ, Nguyễn-v-Đại, Đinh-tiến-Quý.
Secrétaire général :	Trần-v-Thành, Ng-v-Khang.
Secrétaires adjoints :	Lê-hữu-Côn.
Trésorier général :	Ng-v-Thái,
Trésorier adjoints :	Đỗ-văn-Điển.
Commissaires :	Ng-hữu-Nghĩa, Hà-q.-Oánh.
Conseillers :	Vũ-đ-Chung, Ng-văn-Quý, Ng-văn-Tỉnh, Hàn-duy-Lâm.

Nghĩa-trang

Kể từ ngày 21 octobre 1923 là ngày làm lễ khánh-thành hội Bắc-kỳ Quảng-thiện mở cửa trang, nhận các đơn xin kỳ táng. Những đơn ấy phải đính với giấy phép của quan trên cho và gửi lại ông Giám-trang bản hội là M. Khương-sơn ở phố hàng Đào số 29 (Hanoi).

Nghĩa-trang bản hội tọa lạc tại địa phận làng Nhân-mục, thôn Thượng-đình, ở giáp đường quan lộ Hanoi về Hà-đông, vào quãng kilomètre 7, 8. Bất cứ người có chận hội hay người ngoài đều xin kỳ táng được cả ; và hội cũng làm phúc cho những nhà nghèo khó nữa.

Ông bà nào muốn biết trường tận ước lệ hội, thì xin lại hỏi ông Hội-trưởng bản hội, ở phố Mã-mây, số nhà 62 Hanoi.

Hội Quảng-thiện đã nhận được các món tiền giúp vào nghĩa trang của các thân bào gửi lại, xin liệt ra sau này :

Hội Ái-hữu Ngân-hàng Đông-pháp 10 p. 00, — Hội-viên thành-phố Hanoi 5 p. 00, — Madame Ngọc-Thảo 2 p. 00, — M. Khâm hiệu Trâu vàng 5 p. 00, — M. Bảo-Thiện 1 p. 00, — M. Lê-Ninh, sở Công-chính 1 p. 00.

Các quý ông quý bà có hảo-tâm giúp vào việc thiện xin gửi lại cho ông Hội-trưởng hay nhờ một ông hội viên nào mà các ngài quen biết chuyển giao lại cũng được. Những món tiền quyên ấy hội sẽ có biên lai gửi lại.

Quảng-thiện hội lại cảo.

Các nhà mua điện nên cẩn thận. — *Công-ty điện-khí Đông-pháp có nhờ bản-quán đăng mấy lời sau này* : « Công-ty điện khí Đông-pháp rõ lời để các ngài mua điện biết rằng bản công-ty không hề có cho phép người làm nào đi thu tiền tem, tiền facture mua điện, hoặc mua hàng mà lại không giao cho người ấy một cái facture có đề danh hiệu bản công-ty, và chữ viên Thủ-quỹ kiêm Kế-toán M. Renaud, hoặc viên Tổng-giám đốc ký nhận tiền.

Vậy nếu có kẻ nào không mang mạo đến thu tiền ở các ngài, thì xin các ngài báo bắt ngay lấy. Những người đi thu tiền của bản công-ty, đều có một bản giấy ủy-quyền, có chữ ký của viên Kế-toán nhận thực rằng người ấy được phép đi thu tiền cho bản công-ty.

Nhân dịp này, bản công-ty nhắc lại các ngài mua điện việc này, hễ các ngài có điều gì không bằng lòng về những người phần việc chữa đèn, đặt đèn, hoặc các người phần việc khác, thì xin các ngài cho bản công-ty biết ngay. Viết thư thì gởi cho viên Tổng-giám-đốc. (Le Directeur Général).

Lại có lời để các ngài biết rằng tên Nguyễn-xuân-Phương, ngày trước làm việc ở bản công-ty, đã phải đuổi từ ngày 1er décembre 1923 rồi.

MỚI XUẤT BẢN
HANOI CHỈ NAM
(Guide de Hanoi)

Trong biên chép đủ lịch-sử Hanoi từ xưa cho đến nay, cùng các đường-lối, phố-xá, công-sở, danh-thắng, cổ tích, nhà buôn, phòng trọ, nhà bát, hàng cơm, và giờ xe-lửa, tàu-thủy, v. v. . . . nhai thiết chỉ-dẫn rõ ràng cho một nhà đi du-lịch Hanoi.

Sách dầy 178 trang, in giấy tốt, bìa đẹp, lại có hai bức địa-đồ Hanoi khi xưa và Hanoi thành-phố bây giờ.

Giá mỗi quyển là : **0 $ 70.**

Ở xa mua, xin gửi thêm **0 $ 20** tiền cước.

Bán tại nhà báo TRUNG-HÒA, số 15, phố Nhà-chung (Rue de la Mission, Hanoi)

Ai mua buôn, xin lại nhà báo thương-lượng. 3725

Thuyền đâm. — Trưa hôm mồng 3 hồi 12 giờ chiếc tàu *Phi-phượng* của công-ty Bạch-Thái-lúc quay mấy sắp chạy Nam-định thì sóng nước ở sông làm đâm mất một chiếc thuyền chở mía của Ng-v-Tước, mía ấy vớt lên được cả. Lỗi tại người lái-đò và tàu đã rúc còi mà cứ để thuyền ở đó.

Hỏa tai. — Tối mồng 3 hồi 9 giờ trên từng gác nhà số 2 phố hàng Cót của M. Wiellé là quan giám-binh hưu trí bị phát hỏa, mà chủ nhà thì đi vắng. Lỗi tại người nhà đốt vàng ở sân mà bắt cẩn.

Chiều hôm nay, hồi 4 giờ, cái nhà trong nhà số 31 phố Phúc-kiến cũng bị cháy, nhưng may hiết ngay mà cứu chữa riết, nên tắt ngay được, thiệt hại không mấy.

Mất trộm. — M. Nguyễn-văn-Xuân, buôn giấy ở hàng Gai số 117 trình Cảm rằng mất trộm một bị giấy trang kim giá 10 đồng.

Cái nạn hằng ngày. — Chiều hôm qua hồi 2 giờ, M. Hoàng-Cung đang đi xe đạp qua phố hàng Nón, đi phía tay phải, vì cái ô-tô T. 1254, do một người *Chauffeur* Annam vận máy ở phía bàng Điếu đi lại vướng phải xe đạp. Cái ô-tô ấy không ra hiệu cho người đi đường biết. May không việc gì đến người.

(Xem trang thứ ba, cột thứ hai).

BÁN HẠ GIÁ
Giá bán lẻ tại Hà-nội

Thuốc STIC « PARFAITES » mỗi gói. 0p.08
Thuốc STIC « HAVANE » mỗi gói. 0.10
Thuốc STIC « ANGLAISES » (Thanh-hương) học vào hộp bán kèm, mỗi hộp hai mươi điếu. 0.20
3697

Do Võ Phi Hùng cựu SV Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)

Rượu bổ-đào:

• TONIQUE TONKINOIS •

Có tờ chứng-chỉ ban khen của HOÀNG-THƯỢNG

Theo hình tự-nhiên in ra đây, chứ không như có mấy thứ thuốc vẽ những hình lạ, làm trò-cười cho trẻ-con và người có tri khôn thì không ai có thể tin được!



Xin xem-xét và so-sánh cho kĩ kẻo nhầm to lắm!

Ngày mồng 7 tháng năm, niên-hiệu Khải-định thứ ba, tôi Nội các phụng lời cẩn phê rằng:

Chiếu nay đã được phòng của MONTÈS qui ông, có chỉ cho một thứ rượu bổ đã trong ngự dùng quen rất hay, đáng nên ưa thưởng, trước lục phê thì gửi cho qui ông được phong-phú-ông để tỏ thanh-giá.

Khâm thử.

弥 陀 定 三
我 無 觀 世 得 音 菩 薩 來 迎 年
至 心 稱 名 念 佛 不 退 願 往 生
此 土 六 時 常 行 十 惡 五 逆 之
人 臨 終 十 念 相 續 不 生 惡 趣
即 得 往 生 極 樂 世 界 七 寶 池
蓮 華 化 生 阿 鞞 跋 致 菩 薩 為
伴 侶 充 滿 其 國 天 樂 自 然 音
聲 和 雅 衆 鳥 常 出 好 音 演 暢
五 根 五 力 七 菩 提 分 八 聖 道
分 如 是 等 法 其 國 衆 生 常 聞
是 音 皆 共 修 習 是 故 彼 國 名
曰 極 樂

Rượu này đã kê-cứu theo thủy-thổ và tính-chất người phương Đông mà chế ra, cho nên người bản-xứ già, trẻ, đều dùng được cả! Xưa nay chưa có ai đã dùng mà chê được! *Giá bán rất rẻ: 2$25 một chai lớn; từ sáu chai giờ lên sẽ trừ hoa-hồng, tùy theo nhiều ít.*

Bản-hiệu không cần phải vẽ những hình kì-dị làm lạ mắt thiên-hạ và trò-chơi cho trẻ-con, lại kể những truyện khó tin, người có kiến-thức chẳng ai tin được. Đã vậy, giá bán lại đắt quá, mà vị-tất có được công-hiệu cho tính-chất người bản-xứ.

Bào-chế MONTÈS

54, Phố Tràng-tiền, 54

HANOI

Xin xem tiếp theo ở trang thứ tư tờ báo này.



Savon Cadum

Savon tinh anh, thứ

SAVON CADUM

thì lấy làm hữu ích cho vệ-sinh đã người.

Vả lại savon này tiện lắm, gì người ta dùng nó tới cùng, không hề chóc nào, mà lại lâu gấp hăng hai cục savon thường.

Giá mỗi cục Savon Cadum là hai quan tiền Langsa.

2$.00

Cuộc thi rượu

Cuộc thi thơ của Ngô-thị-Quyên nữ-sĩ, hiện đã khuynh-đảo toàn-quốc, nghe đâu đến ngày 31 décembre này thì hết hạn. Nay thiếm-chức muốn mở một cuộc thi rượu, hễ ai chiếm được giải quán-quân trong cuộc đấu-xảo này thì sẽ xin kính tặng một trăm cuốn Tái-sinh-duyên (sự-tích Mạnh-lệ-Quân) mỗi cuốn giá tiền 0$50.

« Cho hay tài-tử văn-nhân,
« Bầu tiên rót rượu, câu thần |nối thơ.

« . . . . ra ngân vào ngọc! »

Hi-đình, Nguyễn-văn-Tôi.

ĐÃ NGON LẠI BỔ

Rượu CENO KOLA COCA là một thứ rượu rất bổ, pha lẫn với thứ rượu nho Grenache.

Rượu này của ông L. BLANC là người nổi-nghiệp J. BLANC, quan bảo-chế nhất hạng chế ra.

Đã ngon lại bổ giá tiền cũng lại rẻ, chỉ có 2$40 một chai lít.

Mỗi ngày ta chỉ dùng uống trước khi ăn cơm một cốc con thì thực là tốt.

Bán tại hiệu Bảo-chế J. BLANC 31, phố Tràng-tiền Hanoi. 2099

防 海 內 河
泰 金 號 正
茶 名 子 獅

Bản-hiệu đã lâu năm chuyên môn bán các thứ chè tầu Ô-long, Liên-tâm, Thủy-tiên, tại Haiphong hiệu là KIM-THÁI, số nhà 140, ở phố Khách, và có gửi bán ở các hiệu trong Nam-kỳ, Trung-kỳ, Bắc-kỳ, và hiện tại cũng có một chi-điểm mới mở. Vậy xin kính mời các quý-khách đến mua hoặc ở xa viết thơ đến bản hiệu mua cũng được.

Xin nhận cho kỳ các hiệu chè: **CÔNG-THÁI** hiệu sự-tử; **CÔNG-THÁI** hiệu kỳ-lân và **LÂM-MẬU**, tam-hỷ, ngũ-phúc, lam-nguyên.

Các thứ chè của bản-hiệu thứ nào cũng có thưởng cả.

KIM-THÁI

Haiphong, phố Khách, số 140
Hanoi, phố hàng Ngang số 3

2101

HỘI-ĐỒNG-ÍCH
đang giải-tán

LỜI BÁ CÁO

Cùng các nhà có tiền gửi ở Hội Đồng-Ích:

Ông bà nào có tiền gửi ở Hội Đồng-Ích, là Hội cho vay và giữ tiền để giành, hiện đang giải-tán, thời xin đem ngay lại, hay là gửi recommandée nhà giây-thép ngay lại cho ông E. CHATAIGNEAU, là Giải-Tán-Viên, ở phố Jauréguiberry (Gốc Hàng-Kèn) số nhà 3, Hanoi. những sổ gửi tiền cùng các biên-lai lại để tiện dự-định việc giả tiền.

Khi nhận sổ sẽ có biên lai chứng nhân.

Giải-Tán-Viên
P. Pos. E. CHATAIGNEAU.
Y. M. GRENÉS.

2094.

THUẬN-THÀNH

BOITIER — CHAPELIER

HANOI — 7, Rue des Caisses, 7 — HANOI

Bản-hiệu mới in xong Catalogue 1924, nhiều kiểu đẹp, xin mời các Quí-khách chiếu cố.

Chủ-hiệu: NGUYỄN-TIẾN-HÀM kính-mời

2096

VIỆC BẮC-KỲ

HAIPHONG

Cái xác bỏ trong nồi. — Người ta thấy một cái xác con gái mới để bỏ ở trong một cái nồi đất vứt ở bờ sông Tam-bạc ngay ở sau chợ. Sở Cẩm khám xong đã cho đem vào nhà xác.

Chó dại. — Con chó cần phải một người tên là Đặng-Ngọc ngày 4 décembre trước giam vào nhà sức vật để khám nghiệm được 21 ngày thì con chó ấy chết.

Vậy người bị cắn phải tiêm thuốc trừ bệnh dại.

Hiệu Cẩm-đồ — Kể đến 31 décembre vừa rồi, hiệu Cẩm-đồ thu được trong năm 1923 số tiền 25.837p.24 mà các khoản kinh-phí là 11.375p.54, còn được lãi 14.471p.70.

Tại tòa án. — Phiên tòa ngày thứ năm 3 janvier xử những việc như sau này:

Tên Nhu ăn cắp xe đạp phải một năm tù; tên Phạm-văn-Cấp ăn cắp ba tấm vải và ba cái ô phải mười tháng tù và bốn tên đồng đẳng phải mỗi tên ba tháng

Đưa về nước Mỹ. — Tử-thi bà Maud Adélaïde Hugues, tự tận tại tàu *Angkor* ngày 14 décembre trước đã đưa xuống tàu Chip-Shing của hãng Cie de Commerce de Navigation để đưa về nước Mỹ.

QUẢNG-YÊN

Cướp. — Đêm mồng một tây vừa rồi có một bọn cướp chừng bảy tám đứa vào làng Phong-tốc cướp tại nhà hai người dân bà giả khảo của lấy mất các đồ nữ-trang giá ước 2000 đồng.

Sở sen-đầm bắt được hai đứa và trại khổ xanh bắt được một. Hiện còn đang cho đi do xét.

SƠN-TÂY

Cướp. — Mới rồi có một bọn cướp chừng mười hai đứa vào cướp nhà M. Giai làm thầu khoán ở làng Kim-lũ huyện Phúc-thọ, lấy mất ước chừng 3.700 đồng. Sở mật-thám cho đi do xét đã bắt được 9 đứa, khám nhà thấy còn lại 1200 đồng.

CHỢ BỜ

Lời cảm ơn. — Ngày hôm 17 tháng 10 ta tôi bị cảm suốt một ngày một đêm, bất tỉnh nhân sự, thuốc men không chịu, sau người nhà thấy ngày lắm phải đem lên nhà-thương, may nhờ có quan thầy-thuốc Vũ-văn-Minh tiêm cho một phát thuốc hồi sinh thì khỏi cả các bệnh, sau uống thuốc bổ lại khỏe mạnh như thường.

Vậy xin có mấy lời cảm ơn quan thầy-thuốc Vũ-văn-Minh.

Nay kính
Lê-đình-Ký
Buôn bán ở Chợ Bờ.

(Xem trang thứ tư).

SÁN-NHIÊN-ĐÀI

Tối thứ bảy 5 janvier 1924

CHIẾC BÓNG ĐA TÌNH

Ai hay chiếc bóng đa tình.
Khiến ba cái bệnh tầy đình như chơi.
Phải duyên tránh chẳng khỏi giời.
Nghìn vàng nên thưởng những nhời mỗi manh.

Tối chủ nhật 6 janvier 1924

TRÍ-NỮ CỔ-TÂM

Khổ-ng thương cái phận con chồng.
Làm cho mặt trắng ma hồng phôi pha.
Khen thay tuổi trẻ mưu già.
Rồi sau lại được một nhà hẳn hoi.

Tối thứ hai 7 janvier 1924

Diễn hai tích:

Tích thứ nhất:

THAM VÀNG BỎ NGÃI

(Hát chèo)

Tích thứ hai:

ĐẤT-KÝ LỘNG CẨM

(Trẻ-con hát)

HOP-PHU

Société en Commandite par actions
A capital variable jusqu'à concurrence de 50.000$00
Siège social: 29, Bd Amiral-Courbet
HAIPHONG

Chiếu theo biên-bản kỳ đại hội đồng ngày 16 Décembre có quan trạng-sư, Sicard, ngồi tòa chứng, Hội-đồng theo lời đề nghị của Ông Chủ-nhiệm Trần-ngọc-Bích đã công-nhận điều-lệ Hội và bầu bốn viên Hội-đồng kiểm-soát như sau này:

Mời Phong-chi-Vinh, Nguyễn-đình-Năng.
Nguyễn-đức-Tính, Nguyễn-văn-Phú

Hội lại chuẩn y cho ông Trần-ngọc-Bích đổi vốn Hội vào làm vốn thường (le capital variable), và chuẩn cho ông Trần ngọc-Bích được thu thêm cổ-phần mới vào nữa. Từ nay mà đi ai kỳ vào nữa tiền được nhiều, song phải theo luật mà thu tiền về. Các công việc đều thỏa thuận cả. Nay đăng báo để các cổ-đông gửi nốt tiền cổ-phần về đóng. Cho ngài nào vào thêm xin gửi giấy về cho Hội ngay trong tuần tường *Janvier, Février, Mars, Avril* này.

Nay kính-cáo
Chủ-nhiệm:
TRẦN-NGỌC-BÍCH
3746

Phó chủ-nhiệm:
ĐẶNG-VĂN-THỤY

茂 MAO-SENG 盛

57, Rue Jean-Dupuis (Phố Mới), Hanoi

BẤT NỐI SỐ 248

Hiệu tôi mở từ năm 1889, kể được 31 năm chuyên nghề làm các thứ gạch hoa, cống, chân-song bằng xi-mo. Được nhiều giấy khen của Nhà-nước.

Hàng tốt, giá cũng hạ, vì hiệu tôi muốn mong đông khách.

Qui-khách có dùng, xin mời chiếu cố.

2045 **MẬU-THỊNH** kính cáo.

Nước mắm

Nước-mắm là một vị thực-phẩm có ích của dân Việt-nam ta. Nên HẢI-LỢI công-ty chúng tôi hết sức khảo-cứu, lập xưởng chế-tạo tại Hanoi, nay đã làm được nhiều hạng Nước-mắm ngon, và thật là sạch-sẽ, hợp cách vệ-sinh, đúng điều lệ ngày 21 tháng chạp năm 1916, về cách làm Nước-mắm Nhà-nước. Nay đã có giấy của tòa Thị-nghiệm khen như sau này:

Nước-mắm ngon, tốt, và đúng được điều-lệ ngày 21 tháng chạp năm 1916.

« Conclusion ».

Excellent produit répondant aux conditions fixées par l'arrêté du 21 Décembre 1916.

Bán lẻ, bán buôn, hàng ngon, giá hạ. Qui-khách nào chiếu-cố, tất phải vừa ý. Có cả hạng đặc-biệt đóng chai, để dùng lễ biếu thực là tiện lắm.

Có cả muối, và mắm-tôm tốt lắm. Qui-khách nào ở xa, muốn dùng thứ hàng nào, xin viết thơ về, chúng tôi xin sẵn lòng, tiện đường gửi ngay theo cách nhận-hóa giao-ngân.

Nay cẩn-bạch
HẢI-LỢI CÔNG-TY
Chế-tạo-Xưởng tại Thái-hà, Hàdông
Tổng-cục tại, 72, Jean Dupuis, Hanoi.

2092

HIỆU BÁN ĐỒ VÀNG BẠC

NAM-BẢO

16, Rue de la Soie, 16

HANOI

Bán đồ vàng, đồ bạc; các thứ mặt đá thực và giả, kính gọng đồi mồi, đồng hồ quả quít, ô đàn bà, giầy cườm, giầy kim tuyến, giầy nhung, v. v.

Vàng đúng tuổi và bạc nén.

Thợ khéo kỹ công và giá thực.

2017

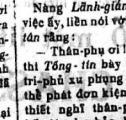
XIN XEM CHO KỸ

Phần nhiều các qui khách xem báo thấy có đăng cáo-bạch của bản-hiệu, đến khi về mua lại mua ở hiệu thuốc khác, sau nhờ mà làm ra không đổi được, lại viết thư trách bản-hiệu. Vậy gọi có mấy lời kính trình các qui-khách rõ cho và xin các ngài từ rày đã có lòng chiếu-cố đến bản-hiệu thì xin nhận rõ:

« Nhà Bán-thuốc Ed Montès có đông-hồ ba chuông mà ở ngay giữa phố Tràng-tiền, số nhà 54; Hanoi. »

Nay kính,
Ed. MONTÈS,
54, Rue Paul Bert, Hanoi.

PHOSPHATINE FALIÈRES



là một món vật thực khó mà bắt chước được.

Đã có tánh dưỡng như sữa, mà lại ngon ngọt, dễ ăn.
Dùng nuôi con nít và để dưỡng những kẻ tỳ vị yếu.
Phải đòi cho thiệt hiệu **Phosphatine Falières.**

Coi chừng kẻo lầm đồ giả giả, bắt chước theo bột thần hiệu

PHOSPHATINE FALIÈRES

Bột này bán cùng xứ, tại PARIS thì ở đường de la Tacherie, môn bài 6.

S5 27

BÌNH SƠN LÃNH YẾN

(Chuyện một cô nữ-thần-đồng mới lên 10 tuổi, mà đã có tài văn-thơ như ngọc phun châu, khắp các quan trong tòa Hàn-lâm, đều phải bái phục. Thiên-tử phong cho là « Hoàng văn tài-nữ » lập lầu kén chồng, lại ban cho một cái roi kim-như-ý, hễ công-tử nào dám hỗn-hào xác-láo thì được phép đề-tử. Sau vì một sự kén chồng ấy mà sinh ra nhiều chuyện rất lý-kỳ.)

NGUYỄN-ĐỖ-MỤC dịch thuật

Lãnh-tán hỏi:

— Ai xui-giục nhà-ngươi?

Vương mới-bà nói:

— Ông thử nghĩ xem người nào đã từng bị ông sỉ-nhục, tức là người ấy đó.

Trịnh tú-tài nghe nói, liền bảo:

— Ấy đấy! Tôi đã biết ngay là đứa tiểu-nhân ấy báo thù. Việc này để tôi vào hầu *Đậu* tri-phủ, kể rõ đầu đuôi, thử xem ngài xử ra thế nào. Nếu ngài cố tình bênh-vực hắn thì tôi phải lên kêu quan Án, chứ có quan lễ-tướng nào lại ỷ quyền cậy thế, bắt hiếp con gái nhà lương-thiện đem về làm nữ-tỳ bao giờ!

Lãnh-tán nói:

— Có như thế mới được!

Trịnh tú-tài chắc mình có tỳ thắng, vội-vàng chỉnh tề khăn áo, theo thừa-sai-nhân vào hầu *Đậu* tri-phủ. Bấy giờ *Đậu* tri-phủ đang ngồi ở trên công-đường, *Trịnh* tú-tài tiến vào mà bẩm rằng:

— Xá-sanh-nữ đầu con nhà hàn-tiện, nhưng không đến nỗi thiếu ăn thiếu mặc, khi nào chịu bán làm đứa nữ-tỳ. Đầu đuôi chỉ tại sơn-nhân *Tống-tín* vì việc làm thơ bị xá-sanh-nữ sỉ-nhục, vậy nên đến cửa lão-gia, dâng lời sám-báng, để làm một cách báo thù. Dám xin lão gia đèn trời xét soi, phát xuất gian mưu cho yên kẻ lương-thiện.

Đậu tri-phủ nói:

Việc này là do quan *Sơn* tướng-công có văn-thư tới đây, ủy cho bản-phủ tìm mua nữ-tỳ, chứ không can-phủ tìm đến *Tống-tín*! Nhà-ngươi nói dự chi *Tống-tín* dâng lời sàm-báng, thế thì chẳng lẽ là đây là người chỉ ngồi nghe lời sàm-báng hay sao! Nhà ngươi chớ nói càn! Nếu ta không nể là chỗ văn-bào thì quyết phải trọng trị. Nhà-ngươi nên về mà khuyên bảo *Lãnh-tán* mau mau đem con gái dâng *Sơn* tướng-công. Làm nữ-tỳ tại nhà *Sơn* tướng-công, há chẳng còn hơn làm điền phụ ở chốn hương-thôn hay sao!

Trịnh tú-tài nói:

— Tục-ngữ có câu rằng: « *Làm đầu gà còn hơn làm đuôi trâu* », nhân-tình ai là chẳng thế! Huống-chi xá-sanh-nữ dẫu là một đứa con gái quê mùa bé nhỏ, nhưng có theo đòi bút nghiên đôi chút, thông hiểu văn-tự, có tài có đức, không kém chi các bậc tài-nữ đời xưa. Có lẽ nào một viên ngọc-bích trắng ngần kia, nỡ đem để vào hàng áo xanh hầu hạ, xin lão-gia mở lượng hải-hà, chớ nên xu-phụng quyền-môn, nghe lời sàm-báng để đi-hại cho nhân-dân vậy.

Đậu tri-phủ nghe nói, hầm hầm nổi-giận, liền đọp án mà quát-mắng rằng:

— Bảo ai xu-phụng quyền-môn! Bảo ai nghe lời sàm-báng! nhà-ngươi là một viên tú-tài, dám đứng giữa chốn công-đường mà nói năng càn-rỡ như thế. *Sơn* đại-nhân đường-đường là một vị tể-tướng, dùng sính kim cầu một đứa con gái, phỏng đã lấy chi làm quá lạm ru!

Nói xong, truyền cho tư-khố-lại trích 300 lạng sính-kim, cùng thừa sai-nhân đến giao cho *Lãnh-tán*. Hạn trong 3 ngày, phải đưa *Lãnh-giang-tuyết* tới phủ, nhược-bằng kháng cự, tức-khắc giải trình.

Đậu tri-phủ lại truyền đuổi *Trịnh* tú-tài ra. *Trịnh* tú-tài còn toan cãi lý thì lại gặt lĩ đầu trâu mặt ngựa cứ lôi quan truyền, đã túm áo lôi ra đến lần cửa thứ hai rồi.

Trịnh tú-tài hầm-hầm tức giận, vừa đi vừa lẩm-bẩm rằng:

— Tha hồ cho nhà-ngươi cậy quyền ỷ thế, sáng mai ta vào kêu quan Án, thử xem có phải vỡ lẽ hay không. Chứ có lý nào làm quan phụ-mẫu dân mà lại cưỡng-bức mua một đứa con gái bao giờ!

Nói xong, đi thẳng một mạch về nhà, thuật cho *Lãnh-tán* nghe cái nỗi phủ-quan cố tình áp-chế. Lại định rủ thêm mấy viên tú-tài nữa cùng nhau làm một tờ trình, để lên tòa Đô-sát-viện ở *Nam-kinh* để khiếu oan về việc ấy.

Nàng *Lãnh-giang-tuyết* nghe biết việc ấy, liền nói với thân-phụ là *Lãnh-tán* rằng:

— Thân-phụ ơi! việc này cứ ỷ ra thì *Tống-tín* bày lời sàm-báng, *Đậu* tri-phủ xu phụng quyền-môn, ta có thể phát đơn kiện được. Nhưng con thiết nghĩ thân-phụ cùng cửu-phụ bấy tân dạy bảo, khiến con có cái tài học này, quyết không đến nỗi *Minh châu ám đầu*(1) mà sợ! vả con thường nói với thân-phụ rằng: tất được người nào tài học hơn con, con mới chịu nâng khăn sửa túi, thế thì chốn hương-thôn cô-lậu này còn làm gì có được người tài-học hơn con! Kinh-thành là một nơi đô-hội, nhân-tài tụ-họp, bỗng lâu con vẫn muốn một phen đạo chơi mà chưa tiện dịp, nay nhân việc này, chính hợp ý con. Con muốn đi chơi một phen, để làm cách tiến-thân cho nỗi danh-tiếng.

Lãnh-tán nói:

— Con nghĩ lắm! Tự mình đi chơi thì đông tây nam bắc, được thỏa ý mình tự-do, nếu ta nhận 300 lạng sính-kim kia thì tức là đã bán cho người ta vậy. Khi con tới Kinh, đưa vào tướng-phủ, khác nào như con chim trong lồng, hoặc thiếp hoặc tỳ, tùy ý người ta, tất con không được quyền tự-chủ. Tướng-phủ kia vào ra nghiêm-cẩm, vô-luận rằng vàng thau kén chọn, ai cho ty mình, mà dẫu đến thân-phụ con muốn gặp mặt con, có khi cũng khó!

Lãnh-tán vừa nói vừa ứa hai hàng nước mắt xuống. Nàng *Lãnh-giang-tuyết* cười mà thưa rằng:

— Thân-phụ chớ lo ngại! Không phải con dám khoe ở trước mặt thân-phụ đây, nhưng cứ như cái tài-học của con thì dẫu vào bộ-kiện thiên-tử, tất thiên-tử cũng phải qui-mến, quan tể-tướng khi nào lại dám dùng con làm thiếp làm tỳ!

Lãnh-tán nói:

— Con chớ nên nói khoác quá! Tục-ngữ có câu « *Sắt đã vào lò, người đã vào vòng* », các bậc anh-hùng hào-kiệt thuở xưa, khi đã mắc vào trong vòng, cũng bị người áp-chế. Huống chi con là một đứa con gái bé, mới 12 tuổi đầu, khi đến tướng môn, sung vào trong chốn khuê-vi, thì dẫu tài giỏi đến đâu, thiết tưởng cũng khó lòng mà hay ra cho thoát được!

Nàng *Lãnh-giang-tuyết* nói:

Nếu không bay thoát được thì sao gọi là tay anh-hùng. Xin thân-phụ cứ yên lòng, thử xem cái tài ứng-biến của con ra làm sao, quyết không đến nỗi điếm-nhục gia-môn vậy.

Lãnh-tán nói:

— Giá sử được như lời con nói, không lo-ngại gì, nhưng ta cũng không thể nào cầm lòng cho yên!

Nàng *Lãnh-giang-tuyết* nói:

— Nếu thân-phụ không yên lòng thì nên bảo cửu-phụ con đưa con tới Kinh, sẽ biết được tin-tức.

(*Còn nữa*)

(1) *Minh châu ám đầu* nghĩa là hạt minh châu đem vào chỗ tối, không ai biết đến.

PHÚ-TỪ-SƠN

Thăng chuyển. — Quan phủ Nghiêm-thuỵ-Ứng được thăng án-sát Hải-dương đã khởi hành hôm mồng 3. Người đi tiễn ở la ga đông lắm.

Vũ-xuân-Xoang lại cáo.

NAM-ĐỊNH

Đánh thuế chợ. Kể từ ngày 6 janvier 1924 trở đi, những hàng bán ở các chợ trong thành phố sẽ phải nộp thuế, định như sau này :

Chợ Tây

Thợ bạc, hàng thịt, hàng lòng, hàng vôi, hàng lụa, hàng chão thịt, hàng cơm, hàng rau tây, hàng gà vịt, đồi bạc thì phải chịu thuế mỗi thước tây mỗi ngày là 6 xu. Những hàng khác thì 3 xu.

Các chợ khác

Thợ bạc, hàng thịt, hàng lòng, hàng vải, chão thịt, hàng cơm cùng là hàng gà vịt thì một thước tây mỗi ngày là 4 xu. Những hàng khác phải trả 2 xu thôi.

Con cái nhà ai ? — Ở nhiều phố thường thấy lắm trẻ con nó đùa ngoài đường cái, có khi chúng cứ đuổi theo xe mà nghịch.

Con cái nhà ai tưởng nên ngăn cấm chúng no đi, đừng để nghịch tình thế mà có lúc nguy-dấy người và cướp, giá-nhơn hay được, chạy trốn tan-lác, may có lên chăn-trân trốn được ra ngõ sau hô hoán lên, làng xóm nghe liền đem dân đến tiếp cứu, chúng nó chạy trốn sạch ; nghe ra thì chưa lấy được vật gì, mới cướp được vài bộ ngũ sự đồng chi đó, rồi lúc chạy cũng phải bỏ lại. Bọn cướp nầy đi ghe, bị dân làng tiếp giã quá, chúng nó chạy phần nữa xuống ghe được, thì lo nhỏ sào thuận dòng nước xuôi mất, còn nửa trên bộ lo chạy thảo vào rừng mất tung biệt tích ; nhà phú-hộ nầy có trinh quan, hiện nay còn đương tầm nã.

Độ rày tiết đông đã có deo mùa lạnh, đêm gió bấc mưa phùn, các nhà ăn làm thì trông cho tối lại lo trộm mất, đêm nằm thì trông cho tối lại lo trộm mất. Ngày hôm qua, mới vừa chập choạng tối đã lên bóng chui vào nhà người mà quơ đồ. Quan trộm cướp sinh ra nhiều như thế, cũng là do cai hại cờ bạc, cung hút xách mà ra, mong rằng quan trên lưu-tâm trung trị các thọ tệ ấy đi, thì nhơn dân may mới có thể an-cư lạc-nghiệp được.

VIỆC TRUNG-KỲ

TOURANE

Thuyên chuyển. — Quan Đốc-lý Huchard đổi vào sung chức công-sứ tại Phan-thiết ; quan cai-trị Jerusalémy đổi đến thế chức Đốc-lý.

Ngày 27 décembre 1923, quan Huchard đã cùng với qui quyến đơ đường bộ đăng trình phó nhiệm tỉnh mới.

Hỉ tín. — Sáng ngày 2 janvier 1924, ông Lê-v-Tiến, chủ sự Đề-bô sở xe lửa đã làm lễ thành hôn cho lệnh ái là cô Tuyết-Ngọc, kết duyên với cậu Trần-đình-Quế, là học-sanh lớp Trung-đẳng tại trường nhà Dòng, Huế.

Vậy có lời mừng đôi vợ chồng mới được bách niên giai lão, cầm sắt hòa hài.

Cướp trên tay. — Hôm nọ, tại chợ Cầm-lệ, (cách Hàn 7 kilom.) có mụ chủ hàng kia, đương mở hòm đục lấy xu ra thối bạc, không ngờ bị người mua hàng đánh mụ một cái bốp vào ngay giữa mặt, tán loạn tinh thần, rồi nó giật ngay hòm đục chạy mất ; khi mụ hô hoán lên, người lân bàng đến tiếp, thì không tìm đâu thấy nữa, vì lúc bấy giờ trời mới tối, mà chúng nó lại chạy vào lối đường quạnh vắng, nên đành chịu vô phương.

Nghe đâu, tuy là nói rằng một cái hòm đục, mà của tiền trong ấy giá đến giảm bảy trăm đồng. Chắc rằng chúng nó dọm hành đã lâu, mà có tay trong tay ngoài, nên chúng nó mới làm được một mẻ gọn gàng êm ái như vậy, nghĩ cũng đáng ghê thay.

QUẢNG-NGÃI

Cháy. — Hồi 8 giờ tối hôm 25 décembre, cái nhà tranh của một viên quản lính-tập ở trong thành bị lơđễnh sao đó mà phát cháy lên áo ào, may nhờ quan Sứ hay được ngài chạy tất-tả qua và truyền lính xe vòi rồng qua phun nước, và ngài đốc sức các người leo lên giựt tranh giải cứu, nên chỉ khỏi cháy lan qua nhà khác và khỏi hư-hại vật gì ; lửa cháy ngót đâu nửa giờ chi đó, nhờ chữa cứu riết liền ba ngày.

Thật đáng khen thay trong cơn hỏa hoạn nguy nan thế mà quan Sứ chẳng nệ hiểm nghèo, ngài tự thân-hành vào cứu vớt, giựt tranh chữa đỡ rất hăng-hái lạ thường, khiến người chữa lửa thấy vậy mà hết lòng trợ cứu, ngài thì phần trợ lửa vừi lắm cả mình, phần thì bị vòi rồng re nhằm áo quần ướt át cả, mà ngài cũng tự nhiên cứ bộ-dạn xông vào trợ cứu, đến khi lửa hạ tiệt mới thôi ; thế mà người mình có lắm ông điềm nhiên khoanh tay đứng nhìn lửa cháy !

Hỉ-tín. — Bản-quán được tin rằng M. Hoàng-tiến-Hối đậu tú-tài tây năm ngoái, tham tá ngạch tòa sứ Sông-cầu nguyên quán ở tại Phù-xá, ngày 26 tháng 11 ta đây đã kết duyên cùng lệnh-ái quan Tuần-phủ Tôn-thất đại-nhơn tỉnh ta.

Vậy có lời chúc mừng ông Tú và tân-giai-nhân : loan phụng hòa minh, bách niên giai lão.

Cướp. — Hôm mùng tám tháng nầy, nhà phú-hộ kia ở làng Vạn-tượng bị hơn mười mấy đứa kẻ cướp, giữa lúc 12 giờ khuya xông vào nhà đánh

狗鞭林桂寶

HỎI CÁC ÔNG MẮC PHẢI BỆNH TRĨ ! XIN MỜI CÁC ÔNG QUA BỘ, TÔI CHỮA BỆNH NÀY

BỆNH TRĨ (tức là bệnh lòi dom) thực nhiều người mắc phải, chẳng những là đau đớn, như cần đến khi đại-tiện xong rồi, thì trào-huyết đầm đìa, thật là bất tiện cho người ta lắm, nể không chữa ngay cho khỏi, để lâu thì càng ngày càng thêm nặng nề sau khó chữa.

Khi sao chữa bệnh này đều đang đau cắt cho nên người có bệnh lấy làm đau đớn, vậy nên tôi đang tâm nghiên-cứu một cách mới chuyên-trị chữa bệnh này không đau, không sót, chỉ trong mấy hôm thôi những cất mụn tự kỳ rạng rồi, mà trong khi đang chữa có thể làm lăng như thường không mất thì giờ. Vậy ngài nào mắc phải bệnh ngặt xin mời đến.

M. TCHUONG-QUAY-LAM

26, Phố Hàng Bròng. — HANOI

Sáng tiếp khách từ 8 giờ rưỡi cho đến 2 giờ chiều, đi chữa từ 2 giờ rưỡi đến 6 giờ.

Các lính xa đều xin hẹn tiếp.

Thư từ xin trả lời ngay. 2090

Dùng thuốc phải cẩn-thận mới được !

Rượu bổ-đào : TONIQUE TONKINOIS

Đã mười mấy năm nay Bản-hiệu giao-thiệp với người bản-xứ đã nhiều lắm, và đã được lòng qui-khách tin-cẩn là bởi sự thực-thà ngay-thẳng. Tưởng nay cũng nên nhắc lại để các ngài so-sánh và xuy-xét thì sẽ biết rõ hơn sự thực-thà của Bản-hiệu. Thứ **rượu bổ-đào** của Bản-hiệu, người bản-xứ đều biết tiếng là một vị thuốc **rất rẻ tiền và rất quí** để trị các chứng bệnh như : **kém ăn-ngủ, mỏi-mệt, còm-yếu, hay chóng mặt nhức đầu, đau xương đau mình**, lại rất là **bổ sức cho đàn-bà đẻ**, người ốm **mới khỏe**, người già-yếu sức lực kém có thể khỏe lại như khi trẻ, con nít từ 10 tuổi sẽ được mau lớn ! Vì thế thứ rượu này đã được vô-số tờ chứng-chỉ là công-hiệu.

Giá bán **2$25** một chai lớn, từ sáu chai trở lên sẽ trừ hoa-hồng.

Hiệu Bào-chế MONTÈS, 54, phố Tràng-tiền, Hanoi.

Bình-phẩm về rượu vang

RƯỢU VANG kể vào một hạng thực-phẩm rất-quý. Uống rượu-vang vừa chóng tiêu, vừa khoan-khoái trong người, lại vừa bổ. Rượu ấy làm cho người ta được trường-kiện.

Người ốm mới khỏi nếu uống thì chóng khỏe lại. Chính-phủ Pháp, các quan Đốc-Tờ Thủy-Thuốc) cũng các nhà chuyên-môn về việc vệ-sinh rất có tiếng cũng bảo nên uống rượu vang. *BẢN HÀNG BẢN QUỐC ơi, nếu muốn được mạnh-khỏe luôn*, thì dùng uống rượu An-nam, cứ nên uống rượu vang tốt của xứ BORDEAUX : mua rượu ấy thì cứ lại hiệu GUIONEAUD FRÈRES ở Hanoi với Haiphong mà mua. Hiệu ấy chỉ chuyên về nghề buôn rượu vang thôi.

THUỐC CHỮA BỆNH KHÔNG NGỦ, VÀ BỆNH ĐAU ĐỚN BỨT RỨT

Bệnh không ngủ thì thường sinh ra nhiều nỗi buồn rầu, kém dưỡng sức khỏe, dưỡng chí não, đeo phiền chịu tủi, mất của mất tiền.



Trong các xứ nóng thì thường hay sinh ra bệnh ấy. Khi nào ngủ không được thì hay sinh ra ngủ vẫn ngủ vơ, đến sang mức gầy một nhọc lạ lùng, ngủ không ra việc, làm lụng gì cũng không muốn, thế mà tâu mất thì sinh ra bệnh thường gầu hay bệnh gỗ gỉ.

Ai mà không ngủ được hay kém ngủ, thì nên dùng thuốc *Neurinase*. Thuốc này làm cho ngủ được ngon giấc, làm cho bổ sức bổ cả, tỉnh không sợ ngủ nhiều gì cả.

Thuốc này là do tay một người học-trò cũ ở viện Pasteur ở Ba lê bào chế ra.

Ở các hàng bào chế to đều có bán cả.

2056.

Nhà Bán-đồ « TÂM-TẦM » Hà-nội, ở phố hàng Trống Chủ-nhật, thứ năm nào cũng có bán từ tám giờ sáng.

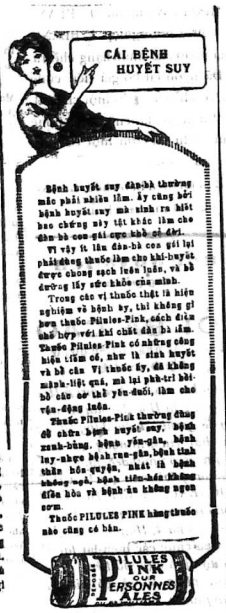


Hiệu GIU-ICH *tức là Công-ty* CHU-VĂN-MINH *ở Haiphong, đường Sadi-Carnot, số 115 có nhà máy nấu dầu và chế các thứ sơn tây đủ các mùi đặt dầu* CON GÀ VÀNG.

Sơn rất tốt, giá bán phải chăng, xin đồng-bào chiếu cố nội hóa, cứ viết thư cho bản-hiệu lấy mẫu, sẽ xin gửi biếu ngay. 2055

Nhiều kiểu lạ !

Hiệu CHẤN-HƯNG **nhà đồ ở phố hàng Bạc, số 80, Hanoi, chuyên-môn chế tạo đồ nam-trang nữ-trang bằng vàng bạc thực, có nhiều kiểu khéo, thanh-nhã hợp thời-trang, đã có tiếng cẩn-thận, buôn bán chắc chắn, có giấy cam-đoan rằng : Vàng bạc đúng cân đúng tuổi, khi không dùng nữa mà trả lại thì không thiệt gì.** Các qui-khách nên lại hiệu ấy mà mua bán, không còn nghi ngại gì nữa. 2065



Bệnh huyết suy đàn-bà thường mắc phải nhiều lắm. Ấy cũng bởi bệnh huyết suy mà sinh ra bạch bao chứng nầy tật khác làm cho đàn-bà con-gái cực khổ cả đời.

Vì vậy ít lâu đàn-bà con gái lại phải dùng thuốc làm cho khỏi huyết được thong sạch luôn luôn, và bổ dưỡng lấy sức khỏe của mình.

Trong các vị thuốc thật là hiệu nghiệm về bệnh ấy, thì không gì hơn thuốc Pilules-Pink, cách điều nhà hợp với khí chất đàn bà lắm. Thuốc Pilules-Pink có những công hiệu tiềm cố, như là sinh huyết và bổ dưỡng. Vị thuốc ấy, đã không xanh-tiệt quá, mà lại phù-trì bồi-bổ cho cơ thể yêu-đuối, làm cho vận-động luôn.

Thuốc Pilules-Pink thường dùng để chữa bệnh huyết suy, bệnh xanh-bủng, bệnh yếu-gầu, bệnh lay-nhọc bệnh ran-gân, bệnh tinh thần hỗn quyện, nhất là bệnh không ngủ, bệnh tiêu-hóa không bình hòa và bệnh ăn không ngon sơm.

Thuốc PILULES PINK hàng thuốc nào cũng có bán.

HÀNG MỚI SANG

Rẻ hơn mọi năm mà lại tốt vì là lúc hàng đến giá bạc cao, mời các ngài lại mua mau kẻo hết.

Mũ — Các ông và các cậu từ 2 tuổi trở lên mũ nào cũng có và đủ các số đầu.

- Feutre (laine)
- Feutre (longs poils)
- Feutre (velours)
- Casquettes Russes
- Casquettes nouvelles
- Bérets matelot

PARAPLUIES POUR HOMMES, DAMES ET GARÇONNETS
CACHES-NEZ LAINE TRÈS BONNE QUALITÉ
POLOS ET BAS TRICOT FANTAISIE PUR LAINE, ETC. ETC...

HAI-CHINH
Nhà chế tạo các thứ mũ
74-76, Rue du Pont-en-Bois, Hanoi
2042



NHỮNG ĐỒ TƠ LỤA
HIỆU
C. J. BONNET
LÀ TỐT HƠN CẢ
PACHOD Frères & Cie Lyon

Hỏi các ông mắc phải bệnh tinh (lâu và giang-mai) khuyên các ông chớ dùng thuốc nhảm, tốn tiền mà bệnh càng thêm nặng. Các ông nên mua thuốc ở Hiệu TỪ-NGỌC-LIÊN, số nhà 46, phố Principale, tỉnh Đáp-cầu, là một nhà chuyên-trị, bán thuốc bệnh tinh đã có tiếng, không ngày nào là không tiếp được giấy ngợi khen ở các nơi gởi lại. Cả cước độ hơn một đồng một lọ. 2082

TRẢ TIỀN BẰNG CON-NIÊM
(Paiements en timbres-poste)

Nhiều ông gửi tiền trả bản-quán bằng con-niêm, sự ấy thiệt cho bản-quán lắm. Vậy có lời trình các ngài trả ra những tiền đồi chẵn ấy, còn thì bản-quán không nhận tiền gì trả bằng con-niêm cả.

ŒNO KOLA COCA

RƯỢU BỔ
酪補

J. BLANC *(dệ nhất hạng bảo-chế)*
Ông **L. BLANC** *(người nối-nghiệp)*
HANOI (Bắc-kỳ)
chế ra
Giá bán 2$40 một lít

Một ngày hai lần, trước bữa cơm, thì uống một cốc con
每晚飯前各服酒杯一次

Bán tại : Hiệu Bào-chế **J. BLANC**
2099 *31, phố Tràng-tiền (Rue Paul-Bert) Hanoi*

華 PAO-VA 寶

28, Phố Hàng Bồ, Hanoi
華人竹絲門各埔行內何京寶

Chúng tôi kính-trình các quý-khách biết rằng nay nhân tiệp tết Tây, tôi Ta sắp đến nơi chúng tôi mới tiếp được ở Hong-kong (Hương-cảng) Canton (Quảng-châu), Shang-hai (Thượng-hải), Pékin (Bắc-kinh) vân vân, sang nhiều đồ hạo, vàng, ngọc, ngà, xứ, cốt để bán vào hai dịp kỳ.



Các thứ đồ bán Tết này thì thật là tinh sảo, thứa đồi lần lần nay mới đến nơi, song chúng tôi lại định giá rất rẻ cốt để chiêu khách.

Xin các qui-khách có lòng chiếu cố thì mau đến bản hiệu mà mua kẻo hàng hết thì mất một dịp đặc biệt đi.

Kẻ mua, người xem, đâm ngày đến bản hiệu cũng xin nhất luận Chân-cảo

HIỆU PAO-VA, Bijoutier
Phố Hàng Bồ, số nhà 28, Hanoi

RƯỢU NHO J. K. WATSON

Là một thứ thuốc bổ mạnh nhất, cái phép chế thuốc này khảo-cứu đã lâu năm, và cái cách làm, lại tinh-vi cẩn-thận, nên thuốc này là một thứ bổ mạnh nhất.

Những khi cơ-thể cần dùng phải bổ dưỡng rất mạnh, thì dùng thuốc này chắc và nhậy lắm.

Bệnh huyết suy, bệnh gân yếu, bệnh ghíp, bệnh sốt rét rừng, v. v.

Uống một cốc nhỏ (liqueur) hai mươi phút trước hai bữa ăn chính.

Giá bán : 2$50 một litre

Hiệu Bào chế E. CHASSAGNE

59, phố Paul-Bert, Hanoi

Do Võ Phi Hùng Cục Bộ Trung Kỳ (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)